

Stejně a jiné

Starší žáci

Komplexní aktivita
45 minut

Práce ve skupinách

Příprava: papíry velkého formátu podle počtu skupin, vzor Vennova diagramu a dvě předepsaná prostředí

Představení: „Budeme porovnávat, jak se k sobě máme chovat v různých částech školy. Zjistíme, jaké chování je vhodné napříč školou a jaké se týká jen některých prostředí. Budeme pracovat s Vennovým diagramem, který například v matematice znázorňuje vztah mezi množinami. Pomáhá nám ukázat, co mají množiny společné a co je v nich rozdílné. My využijeme diagram k tomu, abychom porovnali chování v různých prostředích školy a zjistili, jestli jsou pro některá odlišná prostředí ve škole stejná pravidla chování.“

Postup:

- 1 Žáci se rozdělí do skupin po čtyřech a zvolí si svého zástupce, který poté vyzvedne **velký papír pro skupinu**.
- 2 Žáci si na papír nakreslí **Vennův diagram** – dvě překrývající se kružnice pro **dvě prostředí** (např. chodba a šatna), případně více kružnic podle počtu porovnávaných prostředí.
- 3 Žáci si prohlédnou vystavené karty a **vyberou si prostředí**, se kterými budou ve skupině pracovat.
- 4 Do **vnějších částí** kružnic zapisují žáci očekávaná chování (pravidla) specifická pouze **pro dané prostředí**, do překrývajících se části **uprostřed** pak chování, která se vyskytují **ve všech vybraných prostředích**. Mimo diagram mohou napsat chování, které se dle názoru skupiny školy vůbec netýká.
- 5 Jednotlivé skupiny **představí svou práci** ostatním spolužákům.

Reflexe:

- Jaké chování je **vhodné** pro všechna prostředí?
- Jaké chování je vhodné **jen pro některá prostředí**?
- Co kdybychom se chovali **ve všech prostředích stejně**? Způsobilo by to nějaké problémy?

Závěr:

„Při aktivitě jste diskutovali a přemýšleli o důležitých tématech. Díky spolupráci ve skupinách jste společně došli k vzájemnému porozumění.“

Cíl aktivity:

Pomoci žákům pochopit rozdíly mezi společnými a specifickými pravidly chování v různých prostředích školy a upevnit porozumění tomu, proč jsou pravidla v některých situacích odlišná.

Modifikace:

- Pro mladší žáky je možné **rozdat** vždy konkrétní kombinaci pouze dvou prostředí.
- Je možné použít i **jiné grafické znázornění** než Vennův diagram.
- Stejnou aktivitu lze provést tak, že Vennův diagram nebude znázorňovat prostředí, ale **hodnoty školy nebo třídy** (sjednocená očekávání).

Výukový plakát

Starší žáci

Komplexní aktivita
45 minut

Práce ve skupinách

Příprava: papír velkého formátu pro každou skupinu

Představení: „Dnes budeme ve skupinách tvořit plakáty o tom, jak se máme chovat v různých částech školy. Váš plakát by měl pomoci ostatním pochopit, co je v daném prostředí důležité a jaká pravidla bychom měli dodržovat. V plakátu můžete kombinovat obrázky a text. Nebo si vymyslete vlastní způsob, jak informace srozumitelně a zajímavě předat ostatním.“

Postup:

- 1** Žáci se rozdělí do skupin po čtyřech a zvolí si svého zástupce, který poté vyzvedne velký **papír pro skupinu**.
- 2** Žáci si prohlédnou vystavené karty situací a **vyberou si jedno prostředí**, pro které chtějí vhodné chování ztvárnit.
- 3** Z daného prostředí si vyberou **jednu až dvě konkrétní situace**.
- 4** Žáci ztvární, jaké chování mají **v daném prostředí dodržovat** (případně i to, jak dodržování pravidel v daném prostředí pomáhá ostatním). Mohou použít obrázky s popisem, vytvořit myšlenkovou mapu nebo jiné variace výtvarně-edukativního plakátu podle vlastního uvážení.
- 5** Žáci ve skupině společně zpracovávají plakát a poté svou práci **prezentují ostatním** spolužákům.
- 6** Následně mohou žáci **vystavit své plakáty** v konkrétních prostředích školy.

Reflexe:

- Jaká jsou podle vaší skupiny **nejdůležitější sdělení** na vašem plakátu?
- Narazili jste na něco, na čem jste se **neshodli**?
- Jak by váš plakát mohl **pomoci ostatním** ve škole?

Závěr:

„Oceňuji, že jste do práce vložili vlastní nápady a energii. Vaše plakáty mohou být inspirací pro ostatní a pomohou nám lépe si připomínat vhodné chování ve škole.“

Cíl aktivity:

Rozvíjet spolupráci, schopnost vizuálně vyjádřit myšlenku a porozumění významu pravidel chování v různých prostředích školy.

Modifikace:

- Tuto aktivitu je možné realizovat samostatně, ve dvojici nebo se do ní může zapojit celá třída či školní parlament, například jako **projekt pro celou školu**.
- Aktivitu je možné zaměřit například na propojení **konkrétní situace ve třídě** (či jinde) s jejím vlivem na učení, soustředění nebo vnímanou pohodu. Žáci vybranou situaci nekreslí, ale na jednu polovinu papíru ztvární pocity spojené s popsanou nevhodnou situací a na druhou polovinu ztvární pocity, které by zažívali, kdyby se situace vyřešila vhodnějším způsobem – je možné zadat i jako abstraktní malbu nebo např. kresbu obličeje s danou emocí.

Vnitřní hlasy

Mladší i starší
žáci

Komplexní aktivita
45 minut

Práce ve 2 skupinách

Příprava: prostor pro hraní scének, rozdělení rolí v rámci skupin (herci, vnitřní hlasy)

Představení: „Zahrajeme si scénky, ve kterých uslyšíme nejen to, co lidé říkají nahlas, ale i to, co si možná myslí. Budeme zkoumat, jak se někdy liší to, co řekneme, od toho, co si doopravdy myslíme. Díky tomu lépe pochopíme, co lidé v různých situacích prožívají.“

Postup:

- 1 Žáci se rozdělí do dvou skupin.
- 2 Každá skupina si **vybere jednu situaci**, kterou ztvární jako scénku **z perspektivy různých postav** (např. z pohledu učitele, žáka, který vyrušuje, spolužáka, který je vyrušován apod.). Délka scénky by neměla přesáhnout 5 minut.
- 3 Učitel rozdělí **role ve skupině**: *herci* hrají svou postavu ve scénce, *vnitřní hlasy* říkají to, co si postava v danou chvíli myslí (např. „Mě to nezajímá. Už aby to skončilo.“). *Vnitřní hlasy* mluví při hraní scénky jako první, před tím, než herec zahraje svou reakci.
- 4 Po uplynutí **10 minut na přípravu** zahrají postupně obě skupiny své scénky ostatním.

Reflexe:

- Jak se **lišily vnitřní hlasy** od skutečných výroků herců?
- Co jste se díky vnitřním hlasům **dozvěděli o postavách**, co byste jinak nevěděli?
- Jsou nějaké **situace v životě**, ve kterých by vám pomohlo znát vnitřní hlasy druhých lidí nebo kdyby ostatní slyšeli vaše vnitřní hlasy?

Závěr:

„Při hraní jste dokázali zachytit i to, co si postavy myslí a cítí. Naše chování ovlivňují pocity, myšlenky a zkušenosti, které nejsou vidět ani slyšet. Chování je pro nás taková nápověda. Čím hůř se člověk cítí, tím hůře své chování ovládá. Proto si potřebujeme vycházet vstříc a pomáhat si v náročných situacích.“

Cíl aktivity:

Rozvíjet empatii, sebereflexi a schopnost porozumět vnitřním pocitům a motivacím, jak těm vlastním, tak druhých lidí.

Modifikace:

- Aktivitu lze rozdělit do dvou větších celků. V první hodině žáci ve skupinách **připraví scénář** (např. ve vazbě na výuku ČJ, AJ, OSV apod.) a v následující hodině podle něj sehrají scénky, případně je možné scénáře mezi skupinami před hraním prohodit.

Rýmovačka

Mladší i starší
žáci

Komplexní aktivita
30 minut

Práce ve dvojicích

Příprava: papír a psací potřeby pro každého žáka

Představení: „Dnes budete ve dvojicích vymýšlet krátkou báseň nebo píseň inspirovanou situací ze školy. Vaším cílem je vyjádřit, jak se v dané situaci vhodně zachovat. Písničku nebo básničku můžete na konci představit ostatním nebo si ji nechat jen pro vlastní potěšení.“

Postup:

- 1 Žáci vytvoří dvojice, ve kterých chtějí pracovat, a **vyberou si situaci**, kterou chtějí společně přetvořit.
- 2 Pak si zvolí, zda složí **báseň nebo píseň** (případně navrhnu vlastní formát) inspirovanou situací, ve které se postavy chovají vhodně.
- 3 Pokud jsou některé dvojice s prací hotovy dříve, mohou doplnit své dílo obrázky spojenými s příběhem.
- 4 Žáci mohou svá díla **dobrovolně představit** ostatním spolužákům.

Reflexe:

- Jak se vám pracovalo **ve dvojici**?
- Co vás při psaní rýmů nebo textu **napadalo**?
- Jaké **poselství** vaše báseň nebo píseň nese?

Závěr:

„Vaše rýmačky byly nápadité a zábavné. Dokázali jste ukázat, že o chování se dá mluvit i s využitím rytmu a humoru.“

Cíl aktivity:

Rozvíjet tvořivost, jazykové dovednosti a schopnost vyjádřit myšlenku o vhodném chování rytmickou nebo básnickou formou.

Modifikace:

- Způsob ztvárnění může být různý a je dobré žáky podpořit v kreativě (např. rapovaná píseň).
- Lze zorganizovat **představení**, na němž budou žáci recitovat nebo zpívat svá díla.